

Brusel 14. května 2024
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	9159/24
Předmět:	Výzvy v oblasti fiskální udržitelnosti vyplývající ze stárnutí obyvatelstva – závěry Rady (14. května 2024)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o výzvách v oblasti fiskální udržitelnosti vyplývajících ze stárnutí obyvatelstva ve znění schváleném Radou na jejím 4023. zasedání konaném dne 14. května 2024.

ZÁVĚRY RADY
O VÝZVÁCH V OBLASTI FISKÁLNÍ UDRŽITELNOSTI VYPLÝVAJÍCÍCH
ZE STÁRNUTÍ OBYVATELSTVA

RADA EVROPSKÉ UNIE,

1. UZNÁVÁ, že podle předpokladů počet obyvatel EU začne v nadcházejících letech klesat. Společnost stárne, neboť počet obyvatel v produktivním věku se výrazně snižuje, zatímco počet starších lidí roste. BERE NA VĚDOMÍ nesourodý vývoj v jednotlivých členských státech, včetně předpokládaného nárůstu počtu obyvatel v několika členských státech, nicméně se očekává, že stárnout budou do určité míry všechny členské státy.
2. ZDŮRAZŇUJE, že stárnutí obyvatelstva představuje velkou výzvu pro dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, kterou dále zhoršuje vysoká míra veřejného dluhu v několika členských státech, zpomalení potenciálního růstu a globální nejistota, která silně ovlivňuje hospodářský výhled. ZDŮRAZŇUJE, že strategie fiskální politiky by měla být zaměřena na posílení fiskální udržitelnosti, obnovu fiskálních rezerv, zajištění vyššího udržitelného růstu a posílení odolnosti EU vůči budoucím výzvám.
3. POTVRZUJE hospodářské a rozpočtové prognózy pro členské státy EU (2022–2070) obsažené ve zprávě o stárnutí obyvatelstva 2024, kterou na základě společně dohodnutých metodik a předpokladů vypracovaly Výbor pro hospodářskou politiku (a jeho Pracovní skupina pro stárnutí populace) a útvary Komise. BERE NA VĚDOMÍ, že stejně jako v předchozích letech se prognózy obsažené ve zprávě o stárnutí obyvatelstva 2024 týkají veřejných výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva (důchody, zdravotní péče, dlouhodobá péče a vzdělávání).

4. VYZDVIHUJE hlavní zjištění zprávy o stárnutí obyvatelstva 2024:

- a) Očekává se, že v dlouhodobém horizontu se index závislosti starých osob v EU prudce zvýší: zatímco v současné době připadají na každou osobu starší 65 let tři osoby v produktivním věku, do roku 2070 to budou méně než dvě osoby. Nadcházející roky budou ve znamení toho, že důchodového věku dosáhne generace silných populačních ročníků. Pokračující prodlužování střední délky života navíc přispívá k rostoucímu podílu důchodců, a to i s ohledem na značný rozdíl mezi zákonem stanoveným věkem odchodu do důchodu a skutečným věkem odchodu do důchodu v mnoha členských státech. Míra plodnosti zůstává výrazně pod úrovní přirozené reprodukce a předpokládá se, že zvýšení účasti pracovních sil a kladné čisté migrační toky nebudou postačovat k vyrovnaní celkového poklesu počtu obyvatel v produktivním věku.
- b) Očekávaný úbytek pracovní síly znamená, že v dlouhodobém horizontu se jedinou hnací silou potenciálního růstu HDP stane zvyšování produktivity. V EU jako celku se v období 2022–2070 předpokládá průměrné roční tempo růstu potenciálního HDP ve výši 1,3 %.
- c) Na základě výchozích předpokladů se má za to, že celkové veřejné výdaje související se stárnutím obyvatelstva pro EU jako celek vzrostou z 24,4 % HDP v roce 2022 na 25,6 % HDP do roku 2070, přičemž převážná část tohoto nárůstu se očekává do roku 2045 a poté dojde víceméně ke stabilizaci, zejména v návaznosti na základní demografický vývoj. Tyto projekce se však v jednotlivých členských státech značně liší, přičemž u 17 členských států se předpokládá nárůst nad průměrem EU. V devíti členských státech se předpokládá, že celkové výdaje související se stárnutím obyvatelstva budou do roku 2070 vyšší než průměr EU. K předpokládanému nárůstu přispívá téměř všeobecný nárůst výdajů na zdravotní péči a dlouhodobou péči. Ve většině členských států se rovněž předpokládá nárůst výdajů na důchody. Celkový nárůst je zmírňován klesajícím poměrem důchodu ke mzdě v mnoha členských státech.

d) Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2024 obsahuje několik alternativních scénářů, které mají zohlednit značnou míru nejistoty ohledně dlouhého prognózovaného období. Zejména stabilizace poměru důchodu ke mzdě by v několika členských státech vyvolala velký tlak na zvyšování výdajů na důchody. Nižší míra růstu produktivity by navíc znamenala méně dynamický růst HDP, čímž by se zvýšil podíl výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva v poměru k HDP. K výrazně vyšším tlakům na veřejné výdaje kromě toho vede rovněž rizikový scénář pro zdravotní a dlouhodobou péči, který zohledňuje nedemografické faktory spojené s technologickým pokrokem a vzestupnou konvergencí nákladů a pokrytí. U většiny členských států tyto scénáře ukazují, že veřejné výdaje související se stárnutím obyvatelstva by mohly vzrůst podstatně více, než se předpokládá v základním scénáři. Naopak příznivější hospodářský nebo demografický vývoj by znamenal nižší relativní zátěž pro veřejné finance.

5. ZNOVU POTVRZUJE, že je třeba dále řešit hospodářské a rozpočtové důsledky stárnutí, mimo jiné přijetím zdravých veřejných financí, zvýšením produktivity a míry účasti a zaměstnanosti a přizpůsobením důchodových systémů a systémů zdravotní péče a dlouhodobé péče těmto výzvám. VYZÝVÁ členské státy, aby provedly související doporučení pro jednotlivé země podané v rámci evropského semestru, a to i v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost.
6. VÍTÁ skutečnost, že v několika zemích přispěly důchodové reformy v posledním desetiletí k omezení dynamiky veřejných výdajů, ke zvýšení skutečného věku odchodu do důchodu a k posílení příjmové strany důchodových systémů. ZDŮRAZŇUJE, že je důležité zaujmout ucelený politický postoj, který zohlední fiskální udržitelnost i sociální přiměřenost důchodových systémů. Připravovanou zprávu o stárnutí obyvatelstva 2024 v tomto ohledu doplňuje zpráva o přiměřenosti důchodů 2024. ZDŮRAZŇUJE, že členské státy musí v různé míře podniknout další kroky, včetně zvýšení skutečného věku odchodu do důchodu a posílení prvků udržitelnosti důchodového systému. POUKAZUJE na to, že v prognózách zprávy o stárnutí obyvatelstva navázání věku odchodu do důchodu na střední délku života podstatně zlepšuje dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. VYZÝVÁ členské státy, aby se vyhnuly rušení již přijatých reforem posilujících udržitelnost.

7. VÍTÁ skutečnost, že reforma rámce správy ekonomických záležitostí tím, že se zaměřuje na uvedení veřejného dluhu na udržitelnou trajektorii, zohledňuje projekce nákladů souvisejících se stárnutím obyvatelstva ve střednědobých fiskálně-strukturálních plánech členských států a zvyšuje jejich význam v rámci fiskálního dohledu. VYZÝVÁ Komisi, aby závěry zprávy o stárnutí obyvatelstva 2024 zahrnula do příslušných oblastí koordinace hospodářských a fiskálních politik v EU.
 8. VÍTÁ skutečnost, že Eurostat nadále včas poskytuje demografické projekce, a ZDŮRAZŇUJE význam výměny informací s národními statistickými úřady v tomto ohledu při plném respektování jejich nezávislosti a nezávislosti Eurostatu.
 9. VYZÝVÁ Výbor pro hospodářskou politiku a Komisi, aby do léta 2027 aktualizovaly svou analýzu hospodářských a rozpočtových dopadů stárnutí obyvatelstva na základě nových demografických projekcí, které nejpozději do března 2026 vypracuje Eurostat.
-